

Mar en calma i viatge feliç

Bette Howland

Quan el 2015, Brigit Hughes, fundadora de la revista literària novaïorquesa *A Public Space*, va topar-se amb *W3 (Mòdul 3, La Segona Perifèria, 2022)*, Bette Howland feia anys que havia caigut en l'oblit. De la seva trajectòria literària només en quedava una caixa tancada amb clau a Tulsa, Oklahoma, plena de manuscrits esfilagarsats i un lligall amb les cartes que havia intercanviat amb Saul Bellow. *Mòdul 3*, el volum que recollia les memòries de l'internament de Howland a un hospital psiquiàtric, estava descatalogat des de feia dècades i les poques còpies que en quedaven estaven escampades pel país, moltes en cistelles de llibres de segona mà a pocs dòlars com la que remenava Hughes aquell dia plujós de juny, entre novel·les carrinclones, *thrillers* insulsos i assajos desfasats.

Hughes, abans de fundar la seva revista, havia treballat deu anys a la prestigiosa *Paris Review*. S'ocupava de garbellar la pila de manuscrits que els entrava per destriar, d'entre la palla, inusuals joies literàries. Tenia, per tant, un ull crític ben esmolat. Va quedar meravellada amb la prosa de Howland, amb la manera de traçar, amb una mirada gairebé sociològica, una crítica social feta amb pinzell fi, plasmant les idiosincràsies dels personatges, amb un estil elegant i irònic, amb tendència a eclipsar la primera persona per posar el focus en els escenaris, les relacions i les paradoxes humanes. L'editora va decidir, aleshores, restituir l'obra de Bette Howland al cànon literari americà, fundant, expressament per l'ocasió, l'editorial *A Public Space Books*.

La primera obra publicada per *A Public Space*, va ser *Mar en calma i viatge feliç*, un recull de relats i dues *nouvelles* que mesclen gèneres literaris, combinant realitat i ficció. Els vells, els pobres, els malalts i els marginats, aquells atrapats entre les contradiccions —entre la tradició religiosa i la modernitat laica, entre la lleialtat familiar i els desitjos

individuals, entre els retrets de la generació anterior i les expectatives de la següent—, els malcriats i els virtuoses, els enamorats i els patidors... tots aquests formen part del seu univers. Howland escriu sobre la quotidianitat dels que viuen en la misèria — personal i social, pròpia i imposada—. I ho fa d'una manera crua, irònica i sense indulgències. Observadora incisiva de les normes socials, la Howland de *Mar en calma i viatge feliç* desemmascara, amb elegància i humor, les costures que subjecten la vida americana de mitjan segle XX, parlant-nos de la pobresa que només es pot trobar en un país i una ciutat que es despreocupen dels menys afortunats. També posa especial atenció en la dissolució gradual dels preceptes jueus en cada nova generació i l'espai infranquejable entre qui diem ser i el que realment som.

Durant la seva vida, Howland fou una escriptora notable. D'una intel·ligència precoç —va ingressar a la Universitat de Chicago als quinze anys—, reconeguda amb les beques Guggenheim i MacArthur, i comparada sovint amb les dones prosistes de la seva tradició —Lucia Berlin, Kathleen Collins i Grace Paley—, la seva caiguda en l'oblit, doncs, no és només un misteri irresoluble sinó una negligència que cal, i estem, corregint.

Alba Mas-Sala

La Segona Perifèria